

॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ शौटीर्यसंमतंगर्वयुक्तं ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ इतिशल्यपर्वान्तर्गतगदापर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेपंचपंचाशत्तमोः

ददृशातेमहात्मानौसशृंगाविवपर्वतौ ॥ रोषात्यस्फुरमाणोष्ठौनिरीक्षंतौपरस्परं ॥ ४० ॥ तौसमेतौमहात्मानौगदाहस्तौनरोत्तमौ ॥ उभौपरमसंहृष्टावुभौपरम
संमतौ ॥ ४१ ॥ सदश्वविवहेपंतौबृंहंताविवकुंजरौ ॥ वृषभाविवगर्जंतौदुर्योधनवृकोदरौ ॥ ४२ ॥ दैत्याविवबलोन्मत्तौरेजतुस्तौनरोत्तमौ ॥ ततोदुर्योधनोराज
न्निदमाहयुधिष्ठिरं ॥ ४३ ॥ भ्रातृभिःसहितंचैवरुष्णेनचमहात्मना ॥ रामेणामितवीर्येणवाक्यंशौटीर्यसम्मतं ॥ ४४ ॥ केकयैःसृजयैर्दसंपंचालैश्चमहात्मभिः ॥
इदंव्यवसितंयुद्धंममभीमस्यचोभयोः ॥ ४५ ॥ उपोपविष्टाःपश्यध्वंसहितैर्नृपपुंगवैः ॥ श्रुत्वादुर्योधनवचःप्रत्यपद्यंततत्तथा ॥ ४६ ॥ ततःसमुपविष्टंतसुमहद्रा
जमंडलं ॥ विराजमानंददृशेदिवीवादित्यमंडलं ॥ ४७ ॥ तेषांमध्येमहाबाहुःश्रीमान्केशवपूर्वजः ॥ उपविष्टोमहाराजपूज्यमानःसमंततः ॥ ४८ ॥ शुश्रुभेराज
मध्यस्थोनीलवासाःसितप्रभः ॥ नक्षत्रैरिवसंपूर्णोवृत्तोनिशिनिशाकरः ॥ ४९ ॥ तौतथातुमहाराजगदाहस्तौसुदुःसहौ ॥ अन्योन्यंवाग्विभिरुग्राभिस्तक्षमाणौ
व्यवस्थितौ ॥ ५० ॥ अप्रियाणिततोन्योन्यमुक्तातौकुरुसत्तमौ ॥ उदीक्षंतौस्थितौतत्रवृत्रशक्रौयथाहवे ॥ ५१ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशल्यपर्वान्तर्गतगदाप०
युद्धारंभेपंचपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥ ५६ ॥ वैशंपायनउवाच ततोवाग्युद्धमभवत्तुमुलंजनमेजय ॥ यत्रदुःखान्वितोराजाधृतराष्ट्रोब्रवीदिदं ॥
॥ १ ॥ धिगस्तुखलुमानुष्यंस्यनिष्ठेयमीदृशी ॥ एकादशचमूभर्तायत्रपुत्रोममानघ ॥ २ ॥ आज्ञाप्यसर्वान्नृपतीन्भुक्त्वाचेमांवसुंधरां ॥ गदामादायवेगेनप
दातिःप्रस्थितोरणे ॥ ३ ॥ भूत्वाहिजगतोनाथोत्यनाथइवमेसुतः ॥ गदामुद्यम्ययोयातिकिमन्यद्भागधेयतः ॥ ४ ॥ अहोदुःखंमहत्प्रासंपुत्रेणममसंजय ॥ एव
मुक्त्वासदुःखार्तोविररामजनाधिपः ॥ ५ ॥ संजयउवाच समेघनिनदोहर्षान्निनदन्निवगोवृषः ॥ आजुहावतदापार्थयुद्धाययुधिवीर्यवान् ॥ ६ ॥ भीम
माद्वयमानेतुकुरुराजेमहात्मनि ॥ प्रादुरासन्सुघोराणिरूपाणिविविधान्युत ॥ ७ ॥ ववुर्वाताःसनिर्घाताःपांशुवर्षपपातच ॥ बभूवुश्चदिशःसर्वास्तिमिरेणस
मावृताः ॥ ८ ॥ महास्वनाःसुनिर्वातास्तुमुलालोमहर्षणाः ॥ पेतुस्तथोल्काःशतशःस्फोटयंत्योनभस्तलान् ॥ ९ ॥ राहुश्चाग्रसदादित्यमपर्वणिविशांपते ॥ चक्रं
पेचमहाकंपंपृथिवीसवनद्रुमा ॥ १० ॥ दीप्ताश्चवाताःप्रववुर्नीचैःशर्करकर्षिणः ॥ गिरीणांशिखराण्येवन्यपतंतमहीतले ॥ ११ ॥

ध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥ ५६ ॥ ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥ ॥ ५९ ॥ ॥ ६० ॥ ॥ ६१ ॥ ॥ ६२ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ ६६ ॥ ॥ ६७ ॥ ॥ ६८ ॥ ॥ ६९ ॥ ॥ ७० ॥ ॥ ७१ ॥